

Η ΛΑΜΙΑ

Διαδελπτής της ἀντριδές τ' ὁ γένος παλληκάρι
Τοὺς κάμπους διαπερνέι,
Κ' απὸ τὸν πόλιον ὡς τὸ φεγγάρι
Τὴ Λάμια τὴν διερευτή γιὰ νάδρει πάσι.
Ζηλεύουν νές τὰ νιάτα του καὶ ἀπλόνουν
Τα δίχτια τους στὰ τριώγχατα, μᾶς δὲ δολόνουν
Τὸν πόδιον του, ποὺ ἀνίκητος πέρα τὸν φέρνει,
Στὰ μαρμαρένια πέρ' ἀλώνια,
Ποὺ ή Λάμια—σκύλα Μάισσα—τὸν σέρνει,
Χρόνια καὶ χρόνια.

Στὸ σκοτεινό της τὸ βασίλειο
Ἡ Λάμια ωραῖα τὸν προσμένει.
Κ' ἔχει για πρόσωπο τὸν πόλιο
Κ' ἔχει ἀστραπή στὶ μάτια τῆς κρυμένη.

Στὸ σκοτεινό σου τὸ βασίλειο ἥθει καὶ νὰ με·
Στὰ μαρμαρένια τῷρ' ἀλώνια πάμε,
Νὰ μετρηθοῦμε πάμε καὶ δὲν ὡς τὸ δεῖλαι
Ἀποσταμένος πέσω.
Τὸ αἷμά μου νὰ πιοῦν τὰ ὠραῖα σου χείλη
Ἡ σκλάδα στὸ δλογό μου νὰ δὲν δεσω.

Ο πόλιος πέφτει, ώρες περνοῦν καὶ τὸ φεγγάρι ἐχάθη
Κ' ή Λάμια μὲς στ' ἀλώνια τῆς ἑστάθη
Περίθαντι καὶ πίνει καὶ δὲ πίνει
Τὸ αἷμα τῆς νιότης, ποὺ χουβὴ καὶ νικημένη σδύνει.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΤΡΕΠΤΕΙΣ ΥΣΤΕΡΙΣΜΟΙ

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψουν αἱ φίλαι μου, αἱ δυὸς καλαὶ μου φίλαι, ποὺ εἶχαν τὴν καλωδύνην νὰ μ' ἕρωτήσουν τί φρονῶ περὶ τοῦ ἀρχαιούνδυματος, θὰ μοῦ ἐπιτρέψουν αἱ καλαὶ μου φίλαι νὰ μὴ δημοσιεύσω τὰ ωραῖα γραμματάκια τους ἑδῶ. Τὰ ἑδίαδα, τὰ ὀσθράνθηκα, καὶ τὰ ἐφύλαξα. "Ενα δρωμα δλαφὸ διολέττας ἐξέφευγε ἀπὸ τὸ χαρτί, μὰ τὸ ίδιο δρωμα τῆς διολέττας ἐξέφευγε καὶ ἀπὸ τὰ λόγια, ἀπὸ τὴν ψυχή, νὰ ποῦμε, τῶν κοριτσιών ποὺ μούστειλαν αὐτὰ τὰ γράμματα.

Δὲν τὰ δημοσιεύω ὅμως. "Οχι γιατὶ δὲν εἶναι καλά. Άλλὰ γιατὶ εἶναι γραμμένα μὲ μιὰ μεγάλη ἀδρότητα καὶ μὲ μιὰ μάγειλικήν ἐπιείκεια. Καὶ

μυστικῶς τὸ ζήτημα ποὺ γραμματεύονται θέλει ἀδρότητα καὶ θέλει σκλήρα, χωριατιά, τσεκουριά ἀλύπτητη. Ετοι μόνον θὰ τραβηχθῇ παράμερα, στὴ θέσι του. "Η ἀδρότης καὶ ἡ ἐπιείκεια τὸ φορτώνουν μὲ ἀδιαντροπία, τὸ ἀνάδουν, ἀντὶ νὰ τὸ σύνδουν.

—————
Εἴδα καὶ ἔγω τὴν μίς Δούγκαν, μίληδα μαζὶ τῆς. Στὸ σαλονάκι τοῦ ξενοδοχείου της καὶ στὸν Παγνασσό, μπροστά σὲ ἄλλους ή ιδιαιτέρως, δὲν σᾶς ἐνδιαφέρει νὰ τὸ μάθετε. "Αρκεῖ ότι τὴν εἰδα καὶ δια μίληδα μαζὶ τῆς.

Καὶ μού εἶπε...
Χαριτωμένη κόρη, πολὺ χαριτωμένη, καὶ αἰσθάνεται τὴν ἀρχαίαν Εύμορφιάν, δὲν τὴν θαυμάζει ἀσυναίσθητα, ἐπειδὴ τὰς εἰπαν νὰ τὴν θαυμάζῃ ή ἐπειδὴ εἶναι τὰς μόδας νὰ τὴν θαυμάζῃ. "Ελπίζω πῶς ἐννοούμεθα.

"Η μίς αἰσθάνεται τὴν ἀρχαίαν ζωὴν. Καὶ τὴν ἀγαπᾷ, διώς ἀγαπῶν· οἱ καλλιτέχναι οἱ ἀλιθινοὶ—καὶ εἶναι καλλιτέχναι μίς Δούγκαν—κάθε ἀντικείμενον στὸ δυοῖον ἀψιερώνουν καὶ τὴν ζωὴν τους καὶ τὴν σκέψην τους.

Δὲν ἀπλοπίσωε ἐπὶ τὸ ἀρχαιοριεπέστερον τὴν ἐνδυμασία της, απὸ Ἀμερικανικὴν ιδιοτροπία ή γιὰ νὰ προκαλέσῃ τοῦ κόσμου τὴν περιέργεια, καὶ κατὰ συνέπειαν γιὰ νὰ δημιουργήσῃ θόρυβον τριγύρω της, γιὰ νὰ κάμῃ φεκλάμα.

Ντύνεται ἑτοι, γιατὶ ἑτοι φρονεῖ πῶς πρέπει νὰ ντύνεται κανεὶς υἱόρεφα, διαν θέλει νᾶχη καὶ υγεία καὶ εύμορφιά.

"Η ωραῖα Ἀμερικανὶς τὰ θέλει καὶ τὰ δυό. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἐμυσκολεύθηκε καθόλου νὰ πετάξῃ τὸν κερσό καλῶς καὶ τόσα δλλα περιττὰ καὶ φορτικὰ τῆς μίδαις ἐνοχλητικά.

—————
Αἱ δικαι μας κυριαὶ καὶ δεσποινίδες—πέντε δέκα ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἰκοσι αὔριον καὶ ἔκατὸ ιωρές ὑπέρ' ἀπὸ ένα μῆνα—γιατὶ νὰ καταληφθοῦν στὶς καλές καθοίμενα ἀπὸ αἰτὸν τὸν δραχαιοριεπέληθεριμόν καὶ νὰ ἐπισκέπτωνται τὴν μίς Δούγκαν στὸ ξενοδοχεῖο της καὶ νὰ συνέρχουνται στὸν ελλαγνασσόν καὶ νάνταλλάσσουν γνωμάκαι νὰ καταστρώνουν σχέδια καὶ νὰ φροντίζουν νὰ δημοσιεύωνται τὰ δνόματά τους στὶς ἐφημερίδες;

Νὰ σᾶς τὸ πῶ μιμέσως: Γιὰ νὰ γίνεται κουβέντα γι' αὐτές, γιὰ νὰ δειξουν σιὸν κόσμο πῶς ἐνθουσιάζονται ἀπὸ τὰ ωραῖα παραδείγματα, γιὰ νὰ μᾶς πείσουν πῶς αἰσθάνονται καὶ αὐτές σεβασμὸ πρὸς τὴν προγονικὴν ἔνκλειαν καὶ πόθον γυρισμοῦ πρὸς αὐτήν.

Φέματα! Φέματα! Πόθες διακαπῆς φεκλάμιας καὶ τίποτε περισσότερον. "Ο ύστεριμός τους μόνο ἑτοι δικαιολογεῖται. "Ἄς μιλησουν καὶ οἱ ψυχιατροί. "Ο εΝοικῆς» δλλοτε μῆτες ἐξωγράφιμε μιὰ φωμέτη πρ-

ρώστια, τὴν «Ρεκλαμίτιδα». Καὶ τὴν δρρώστια αὐτὴ τὴν ἔχομε περισσόμερο ἔμεις στὸν δργανισμὸ μας, ἀπὸ τοὺς ἀντρες. Μιά ἀπόδειξις καὶ τοῦ κ. Νέν τὰ μοναδικὰ Ἀτθιδογραφήματα.

Γιὰ τὴν φεκλάμα λοιπόνι Γιατὶ δὲν πιστεύω ποτὲ οἱ κυρίες μας «αἱ σχοῦσαι τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐπανατορφῆς τοῦ ἀρχαίου ἐνδύματος» σκέπτουνται σοβαρῶς πῶς εἰμποσοῦν οἱ ἀγῶνες τους νὰ τελεσθοῦσον—μὲν ἐννοεῖται δὲν διακοποῦν ἀποτόμως μόδις περάσει η μόδα ή ἀρχαιοπρεπής καὶ μολις παύση νὰ γίνεται λόγος στὶς ἐφημερίδες γιὰ τὴν μίς Δόγκην.

Τὸ σημερινὸν φόρεμα δὲν ἔξεφύτωσε ἀποτόμως. "Ἐθέβασε στὸ σημεῖο αὐτὸ μὲ τὴν ζεξελιξιν, τὴν ὄποιαν δλα τὰ πράγματα παθαίνουν. "Αρκεῖ δὲ μόνον νὰ γένη κανεὶς μιὰ ματιά στους αἰώνες ποὺ πέρασαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Αυτοκαίας, γιὰ νὰ ίδῃ πόσους σταθμοὺς ἔκαμε διακατίς χιτῶν τῆς Ἀρτέμιδος τῶν Ιεραπαλιῶν ούσι νὰ φίλασῃ στὸ σημερινὸ κομψό μπουζέ καὶ η κόρμωσις τῆς Λουδοβίσειας. "Πήρας δόσο νὰ φέύσῃ στὸν κόρμωσιγ ἀλλα Κλέω δὲ Μερύδ.

Μὲ πραξικοπήματα εἰμπορεῖ νάνταργαπή ένας θρόνος, αλλὰ δὲν ἀνατρέπεται π.τε μιὰ ζωὴ. Καὶ γιὰ νὰ γριθίσουμε στὸ ἀρχαῖο φόρεμα, πρέπει πρῶτα πγῶτα νὰ γριθίσουμε στὸν ἀρχαῖο ζωὴ. Μήπως θαρρεῖτε πῶς δι γριθίσμος αὐτὸς εἶναι τόσο εύκολος;

Είναι όμως κάτι αλλο εἰκολο, καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ δὲν δέλουμε νὰ πάνε στὰ καμένα καὶ τὰ νέα αύτα διαδούλια καὶ συμβούλια τῶν δικούλων μας, δέσον καὶ δὲν χαρακτηρίζουνται ως ἐκδηλώσεις ὑστερισμοῦ καὶ φεκλάματας ἀποτελέσματα.

Καὶ γιὰ τὸ κάτι αὐτὸ είμποροῦν νὰ ἔργασθειν δξιόλογα καὶ νὰ τὸ ἐπιτύχουν μόδιατα αἱ «σχοῦσαι τὴν πρωτοβουλίαν» κτλ. κυριαί.

Νὰ κάμουν σύλλογον καὶ νὰ βάλουν τὰ δυνατά τους ν' ἀπλοποιήσουν τὸ σημερινὸ δνυμα. Φθηνότερο, ἀπλούστερο, ὄλιγάτερο θεατρικὸ καὶ μὲ ἔγχωι μηδαμία. Νὰ τὶ πρέπει νὰ συζητήσουν καὶ νὰ ἐπιστρέψουν. "Οχι μόνον μὲ λόγια, ἀλλὰ καὶ μ' ἔργα. Νὰ φορέσεν αὐτὲς πρῶτα ἐκεῖνο ποὺ θὰ ζητήσουν νὰ ἐπιβάλλουν καὶ εἰς τοὺς δλλους. Αὐτὸ κάμνει καὶ η μίς Δούγκαν. Κ' ἑτοι μόνον κάθε προπαγάνδα θάνει στὸ σκοπὸ της. Μὲ τὸ παραδειγμα καὶ δχι μὲ τὰ λόγια.

"Ημποροῦνε νὰ τὸ κατωρθώσουν αὐτό; Θὰ τοὺς ζητήσουν τότε καὶ ως ὑπηρέτρια τους νὰ μὲ κρησιμοποιήσουν. "Ενῷ τώρα μόνον γελῶ, ἀφοῦ δὲν είμαι εἰς τοὺς υποδεικώ μὲ ποιά μέσα θὰ γιατρέψουν τὸν ἀρχαιοριεπέληθερούντος ποὺ τόσο δποτόμως καὶ δηγίως τας κατέλαβε.

Η ΔΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

Ο ΣΟΛΩΜΟΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ κ. ΨΥΧΑΡΗ*

ΠΑΡΙΣΙΑ 11/24 τοῦ Μαγιοῦ 1902

*Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

"Η ἐθγενικὴ σχες καὶ ἀγαπητὴ μου πρόσκληση νάρθω καὶ νὰ μιλήσω γιὰ τὸ μεγάλο μχις τὸ Σολωμό, στὴν περίφημη καὶ δώρια του πατρίδα, εἴτανε ἀπὸ τὶς λίγες τὶς χαρὲς ποὺ μού φέρανε, μὲ τὰ βαριοκίνητα φτερά τους, τὰ ὑστερηνὰ τὰ χρόνια, τὰ χρόνια τὰ μάρτυρα ποὺ ἀκολούθησαν τὸν πόλεμο τοῦ 1897. "Ως τόσο μήτε ἀφτή μου τὴ χαρὰ δὲ θὰ τὴν ἀπολάψω. Πρέπει ότε νὰ μείνω στὸ Παρίσι. "Ετοι τὸ θέλησε η τύχη καὶ διάφορα περιστατικὰ

ποὺ σᾶς λέω στὸ ιδιαίτερο τὸ γράμμα μου. Πόσο τὸ λυποῦμε! Πόσο θὰ μού ἀρέξει νὰ ξανάδλεπα τὴ Ζάκυνθο! Θυμούμει τὶς χριστάμενες δρες ποὺ πέρασα, στὰ 1895, μὲ ἄλλους σας, μὲ τὸ καλὸ τὸ Βιάζη, μὲ τὸ Μαρτζόκη, καὶ μὲ τοὺς ἄλλους σιλλους. "Ωρες χαριτάμενες μὲ καὶ θλιβέρες, γικτὶ πηγαίναμε καὶ ἀκούγαμε γιὰ τὸν τρομερὸ τὸ σεισμό, ποὺ δ, δ, τις καὶ δὲν ἔκαμε, δμως δὲ χάλασε τάθανατο λουλούδι ποὺ εἶναι τὸ Νησί σας.

Μου φάνεται σήμερις πῶ ἀθάνατο ἀκόμη καὶ πιὸ ζωντανό, ἀφοῦ γιορτάζετε τὸν ποιητή σας, ποὺ δὲν είναι μόνο δικός τας ποιητής, ποὺ ποιητή του τὸν ἔχει ὅλο τὸ θένθος. Χρόνια τώρα καὶ χρόνια καὶ καρδιά μου τὸ ποθοῦσε, τὸ λαχταροῦσε ἐνοῦς μου νὰ πῶ καὶ ἔγω ἔνα λόγο γιὰ τὸ Σολωμό. "Ο Σολωμός! Ηρώτα, πρῶτα, πρέπει δμως καὶ τόση ποιημένης στὸν τόπον τοῦ λαοῦ, ποὺ τὰ σέβουνται στήμερις, ποὺ τὰ γάγκαπονται τὸν κόσμον οἱ λαοί. Μὴ νομίζετε πῶς θὰ τοὺς ἔμελε γιὰ ένα κομμάτι γίς, ἀν τὸ για τὸ ποτέ δὲν είτανε τὸ περιβόλι ποὺ λουλούδιζε τὸ ποίηση πέρα. "Οποιος τὸ πιστέψει πῶς οἱ "Ελληνες τὸ συλλογίστηκαν ποτέ τους νὰ διαφεντέψουν τὸ χῶμα τὸ ἔλληνικό, γιὰ τὴν αἵτια

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Η ΓΝΩΜΗ

ένδος άνωτέρου αξιωματικοῦ τοῦ Ναυτικοῦ είναι πᾶς δὲν ξεπονν καθόλου χρήματα στὴν θάλασσα,—ὅπως φωνάζουν μιὰ βδομάδα τώρα οἱ ἐφημερίδες,—μὲ τὰ γυμνάσια ποῦ έκαμε ἡ θωρηκτὴ μοῖρα.

“Ἄς φωνάζουν, μᾶς ἔλεγε, ἀν και δὲν ἐπρεπε καθόλου νὰ φωνάζουν, ἀφοῦ δὲν ξέρουν καὶ τὰ πράγματα. Διακόσες πενήντα χιλιάδες δραχμὲς στὴ θαλασσα! Μακάρι νὰ είχαν πέσει καὶ πεντακόσιες χλιδῖες στὴ θάλασσα πρὸιν κάνουμε τὸν πόλεμο! Δὲν τὶς εἶχαμε δυμας ρίξει τότες καὶ γ' αὐτὸς ἐπίθαμε κείνο ποῦ πάθαμε καὶ πάροδοσαμε καὶ δέκα ἑκατομέρια ἀπόζημισι!....

‘Ο κ. αξιωματικὸς εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μᾶς ἔξιγνησῃ τοὺς λόγους αὐτούς οἱ δόποιοι γιὰ τοὺς ἀμυντούς ίσου με τὴν στιγμὴν ἔκεινην δῆσαν δλῶς διόλου ἀκατάληπτοι.

— Εἶχαμε ἀμπαρωμένα τὰ πυρομαχικὰ στὶς ἀποθῆκες. Γυμνάσια δὲν ἔκαναμε, τὰ κανόνια δὲν τὰ εἶχαμε δοκιμάσει, δὲν τὰ ξέραμε, οἱ χλιδῖες, μὲ τὰ γυμνάσια τῆς σκοποβολῆς, δὲν ἐπεφταν στὴ θάλασσα, καὶ τὸ Κράτος δὲν χιλιοῦσε τὸν παρᾶ του. Τὶ ἐπά-

χαθῆ. Απὸ τὸν καιρό—τον ὡγύγιο—ποῦ ἀρχισε δάθρωπος νὰ πατῇ, μὲ τὰ δυο πόδια του τὴ γῆ, πρόδεψε λίγο λίγο. ἀργησε πολὺ νὰ προδέψῃ τὰ θώρακιν τὸ γένος. Πρόδεψε δύμως πάντα δημιουργώντας. Ο ἔνας, λόγου γάρον, θρῆκε τὸν τρόπο νὰ πελεκάῃ τὸ ξύλο μὲ πελέκι φτειασμένο ἀπὸ πέτρα· ὁ ἄλλος θρῆκε τὸν τρόπο νέναθη φωτιά, κ' ἐτοι νὰ προσυλλέγεται ἀπὸ τὰ ζῶα, ποῦ τὰ τρόμαζε ἡ φλόγα· δ τρίτος θρῆκε τὸν τρόπο νὰ χτίσῃ μὲ καλίθι, νὰ κάμῃ τὸ πρώτο σπίτι. Οἱ δικοὶ μας οἱ προγόνοι, δταν ἥθετο σειρά τους, θρῆκαν ἀλλαθρήκαν τὸν τρόπο νὰ συλλογιοῦνται, θρῆκαν τὸν τρόπο νὰ συλλαγέται δ ἀνθρώπινος νοῦς, ὁ νοῦς νὰ γίνη φῶς ποῦ νὰ τρομάζῃ τὸ χέος, ὁ νοῦς νὰ πλάθη, κ' ἐτοι δημιουργησαν οἱ “Ἐλληνες” πολλά, ποῦ τὰ συνήθισε σύγεοις δ κόσμος, μὰ ποῦ κάτι θὲ πῆ νὰ τὰ δημιουργησε πρῶτος ἐκεῖνος δ λαός. Δημιουργησε τὴν Ἰδέα. Δημιουργησε δηλαδὴ τὴ δέξα, τὸν πόθο γιὰ τὴν ἀθηνασία τῆς Ἰδέας, δημιουργησε, ίσως δχι τὴν ποίηση, ἀφοῦ ποίηση εἶχανε κι ἀλλοι λαοί, μὲ δημιουργησε γιὰ βέβαιο τὴν ἀξία, τὸ νόημα τὸ ιερὸ ποῦ πρέπει νάγουνε γιὰ δλους κ' ποίηση κι δ ποιητής.

Αφτὸ εἶναι ποῦ ζῶσε τὸν Ἐλληνισμό. Σὰν κατέβηκαν οἱ Ρωμαῖοι στάγια τὰ χώματα, σὰν ἔγινε τὴ Ελλάδα ἐπαρχία τους, τὴ φύλαγε πάντα, τὴν

θαμε δταν ἥρθε ἡ ὥρα νὰ ἐνεργήσουμε; Ἐπῆραμε τὶς δδίδες ἀπὸ τὶς ἀποθῆκες, μὰ οἱ δδίδες δὲν δῆσαν καλές. Ποῦ νὰ τὶς ξέρουμε; Μήπως τὶς εἶχαμε δοκιμάσει; Μήπως εἶχαμε ρίξει πιὸ μπροστὰ χιλιάδες στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ ξέρουμε ἀν εἶναι καλές, ἀν ἐνεργοῦν; Τὰ κανόνια ἐτρέμαμε νὰ τάγγίξουμε. Μπορούσαν νὰ θέξουν μὲ τὶς δδίδες; Δὲν μπορούσαν: Ήσου νὰ τὸ ξέρουμε; Μήπως τὰχαμε δοκιμάσει; Ἐτοι πῆγαν δλες οἱ δδίδες χαμένες, ποῦ τὶς ἐψυλάγαμε μ' εὐλάβεια λουστραρισμένες στὶς ἀποθῆκες νὰ μὴ μᾶς πάθουν τίποτα.

Τέτοια λεφτά, κι' ἀν πέφτουν στὴ θάλασσα δὲν πρέπει νὰ τὰ λυπούμαστε. Καλλίτερα νὰ πέφτουν, γιὰ νὰ ξέρουμε στὶν ὥρᾳ τῆς ἀνάγκης τὶ μᾶς γίνεται. Καὶ δυὸ δδίδες νὰ βγοῦν καλές καὶ νὰ πιτύχουν, δταν χρειαστῇ, σκεπάζουνε δλα τὰ ἔξοδα ποῦ ἔγιναν καὶ ποῦ θὰ γίνουν γιὰ γυμνάσια. “Ἐνι μοναχὰ φέρνει μεγάλη, πλογάριαστη, ζημία στὸ “Ἐθνος”: “Ἡ ἀλιφρούινια τῶν ἐφημερίδων. Ήσου νὰ τὸ ξέρουν βέβαια, πῶς προδίνουν τὸ “Ἐθνος” μ' αὐτὰ ποῦ γράφονν, ἀμελέτητα κι' ἀδιασάντιστα, σῆμεροι γιὰ τὸ στόλο μας, αἴριο γιὰ τὸ στροπτό μας, καὶ μεθαύριο δὲν ξέρω γιατὶ δλα, ποῦ θὰ πλήρωναν οἱ ἔχθροι μας ἐκατομμύρια γιὰ νὰ τὰ μάθουν, καὶ ποῦ τοὺς τὰ λέμε μεις χάρισμα, ἀπὸ τὴ μανία τῆς ἐν π μερύτη πούχει πιάσει τὶς ἐφημερίδες μας;

Νᾶναι ἐλεύθερος ὁ τύπος δὲν τὸ ἀρνοῦμαται, ἀφοῦ τὸν θέλει ἐτοι τὸ καμπαρωμένο μας τὸ Σύνταγμα. Μὰ γιὰ μερικὰ πρόγιατα χρειάζεται καὶ τὸ φίμωτρο.

Κι' δ εὐγενῆς αξιωματικός, νομίζοντας πῶς αἰδικοῦσε τὸν τύπο μ' αὐτὰ ποῦ εἶπε ἐναντίου του, ἐπρόσθεσε:

— Μὰ τὶ φταῖτε καὶ σεῖς, δταν ἐμεῖς οἱ ίδιοι, γιατὶ δὲν χωνεύουμε τὸν “Ἀλφα” ἢ τὸν Βῆτα συνάδελφό μας, ἀρχίζουμε καὶ σᾶς ξεσκεπάζουμε τὰ χίλια μας, μὲ τρόπο πάντοτε, σὰν νὰ φινόμαστε πῶς σᾶς πουλᾶμε δούλεψι;

ΜΑΣ ΤΟ ΕΙΠΕ

τ. «Ἐστία» καὶ τὸ πιστεύουμε. ‘Ο κ. Υπουργός τῶν Στρατιωτικῶν δὲν ἔννοει ν' ἀφοπλίσῃ τοὺς ἀνδραριχούς δταν ἀκόμη βρίσκουνται ἔξω ἀπὸ τὴν

προστάτεις ἡ ποίησή της, κ' εἴτανε προστάτης ποῦ δὲ φοβήθηκε ποτέ του κανένα στέκτο Κατόπι ὁ Ἐλληνισμὸς ὁ νικημένος νίκης τὸ νικητὴν του, κ' εἴτανε ἡ νίκη σωστή, ἀφοῦ στὸ Βυζάντιο, ποῦ τὸ ξέστε πῶς ἀπαρχῆς είναι: κρήτος ρωμαϊκό, ἐμειναν οἱ “Ἐλληνες” μονάχα. Τι τοὺς δδίνε τόση δύναμη; τι τοὺς κρατοῦσε σφιγτοδεμένους; “Ἡ ποίηση ἐκείνη ποῦ τῆς ἔδωσαν οἱ προγόνοι: πρῶτα πρῶτα ψυχὴ καὶ σάρκα. Καὶ κοιτάξτε ἀλήθεια, στὸ 21, πῶς μὲ τὴν ἴδια τὴν ἴδια ζωντανέεις ἀμέσως δ ἐλληνισμός. Στοχαστῆτε πῶς ἀκουστήκανε συνάμα οἱ κλέρτικες τουφεκίες καὶ τὰ κλέρτικα τὰ τραγούδια.

Βλέπετε τώρα τὶ ώρατα, τὶ κατεχαθα, τὶ λαμπρὰ ποῦ κατάλαβε δ Σολωμὸς τὸν ἐλληνισμὸς κι δλη τὴν ἐλληνικὴ τὴν ιστορία, δταν ἔκκρει τὸν “Ύμνο του τὸν περίφημο κ' ἔψαλε τὴν ζαναγεννημένη Λεφτεριά. “Ἡ λατρεία γιὰ τοὺς ἀρχαῖους, γιὰ τὸ μεγάλειο τους, γιὰ τὰ ἴδια τὰ ἴδιανά, ἡ λατρεία γιὰ τὴν Ἰδέα, ἡ λατρεία γιὰ τὴ γλώσσα ζοῦσε στὴν καρδιὰ καὶ στοὺς στίχους του Σολωμοῦ. Ἀφτὸ νὰ μὴν τὰφήσουμε ἀπαρατήρητο, ἀμέσως νὰ τὸ ποῦμε πῶς δ λατρεία τῆς δημοτικῆς πάντα βρίσκεται ἀδερφωμένη μὲ τὴ λατρεία τῆς ἀρχαῖας, μὲ τὴ λατρεία τῆς δόξας μας τῆς προγονικῆς. Μᾶς τὸ φανερώνει δ Σολωμὸς στὰ ἔργα του πάντοι, καὶ στὸ

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

ΜΙΑ ΚΟΠΕΛΛΑ ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ

Μιὰ κοπέλλα κατεβαίνει
Νὰ ψιρέψῃ στ' ἀκρογιάλι
“Ωρι! καὶ καμαρωμένη,
Ποῦ δὲν πτωνά ἀλλη.

Καλαμιδί μπαγεμένο
Ἐλτιν ἡ κοριφοστασία της,
Καὶ γι' ἀγκίστρι δολωμένη
Είχε τὴ ματιά της.

Πίχνει μὰ καὶ διυ δ σ-δ κῆμα,
Σὲ ψαράκι ποῦ περνοῦσε,
“Ωσπου ἀντίκρυ τὸ διῆμα
Ξάφνω σπαρταροῦσε.

“Αχ, μὲς στὴν καρδιά μου ἀκόμη
Τὸ κριφὸ τάγκιστρι νοιώθω,
Καὶ πονῶ, ἰμχὴ καὶ σῶμα,
‘Απ’ τὸν ἔρμο πόθο.

Α. Ε.

ὑπηρεσία, λυπεῖται δὲ γιατὶ δὲ μπορεῖ νὰ τοὺς δώσῃ καὶ δεύτερη σπαΐ, κι' ὅχι νὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ καὶ τὸ ἔνα ποῦχουνε καὶ ξεκοιλιάζουν ἀν τύχη καὶ μεθύσουν τοὺς ἀνωτέρους τους.

— Δὲν θὰ τοὺς κάνω ἐγὼ κοκνούτσες τοὺς στρατιώτες! εἶπε ἡ κ. Υπουργός.

— Αφεριμ! Λύτο θὲ πῆ μιὰ σφράγιστικὴ φρόνημα.

— Απὸ τὴ μιὰ μεριὰ λέσι αὐτὴ ἡ κ. Υπουργός “Απὸ τὴν ἄλλη, τὸ Φρουραρχεῖον δι' ἡμεροσίας διαταγῆς του ὑποδεικνύει τὸν τρόπον κατὰ τὸν δόπον ὄφείλουν οἱ κατώτεροι ν' ἔπονέμουν τὶς τιμὲς πτοὺς ἀνωτέρους, γιὰ νὰ μὴν γιατὶ δὲν ξεκοιλιάζουν τοὺς ἀνωτέρους τους γιὰ νὰ μὴν εἶναι τὸ ξεκοιλιασμα ἀντικανονικὸ καὶ νὰ νὰ μὴν ξεβιδώνεται καθηλοκληρίαν καὶ κατακαημένη ἡ πειθαρχία;

— Καὶ περὶ σπαθιοῦ τίποτε! Δὲν εἶχε καθῆκον τὸ Φρουραρχεῖον νὰ ὑποδείξῃ καὶ κατὰ ποῖον τρόπον δρείλουν οἱ κατώτεροι νὰ ξεκοιλιάζουν τοὺς ἀνωτέρους τους γιὰ νὰ μὴν εἶναι τὸ ξεκοιλιασμα ἀντικανονικὸ καὶ νὰ νὰ μὴν ξεβιδώνεται καθηλοκληρίαν καὶ κατακαημένη ἡ πειθαρχία;

γνωστό του τὸν πεζὸ Διάλογο, μὰ καὶ στὸν “Ύμνο του, μὲ τοὺς πρώτους στέχους:

— Απ' τὰ κόκκινα βγαδιμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ιερά

— Καὶ βέβαιας πῶς τὰ θυμήθηκε, μόλις ποῦ ἀνοιξε τὸ στόμα, τὰ ιερὰ τὰ κόκκινα τους, ἐπειδὴ ὅποιος ὀνειρέβεται σήμερα γιὰ τὴν Ἐλλάδα ποίηση καίνουρια, καινούρια φιλολογία, θὲ πῆ πῶς στὸν ὕπνο του τὸν ξυπνᾶνε οἱ μυρουδίες τῆς δάρηνης τῆς ζακουστῆς, θὲ πῆ πῶς θέλει τὴν Ἐλλάδα κόρη ἀντάξια τῆς μεγάλης τῆς μάνας, θὲ πῆ πῶς προσμένει κι ἀπὸ τὴ σημερινὴ τὴν Ἐλλάδα νὰ δημιουργήσῃ δημιουργοῦσε κ' ἡ ἀρχαῖα, δηλαδὴ ζωντανά. Ποιὸς φαντάζεται ούμως τὸν “Ύμνο τοῦ Σολωμοῦ γραμμένο στὴν καθαρεύουσα; Σᾶς παρακαλῶ, ποιὸς φαντάζεται “Ομηρο στὴν καθαρεύουσα γραμμένο; Ποιὸς φαντάζεται γραμμένο στὴν καθαρεύουσα τὸν Πλάτωνα; Λοιπόν, δσο πιὸ δημοτικὰ ἔγραφε δ Σολωμός, τόσο πιὸ πολὺ ἐμοιαζεῖ ίσα μὲ τοὺς ἀρχαῖους. Σὲ ἄλλη ἐποχή, μίλησε τὴν ἴδια γλώσσα. Ναί, τὴν ἴδια, τὴν ἴδια πάντα, γιατὶ, κάθε μέρα, κάθε ὥρα, κάθε στιγμή, στὰ γράνια τῆς θλίψης καθὼς καὶ στὰ γράνια τῆς

ΕΝΑΣ

Θὰ μείνη καὶ πάλιν δὲ κ. Πάλλης, ἀμα πέσει ἀπὸ τὸ Υπουργεῖον. "Ἐνας ἔμεινε καὶ τὴν ἄλλη φορά ποὺ ἤρθε πρωθυπουργός, ἀφοῦ τίποτε ἄλλος δὲν κατώρθωσε παρά νὰ διεκλύσῃ τὸ κόμμα του. Ήσκὸν ποὺ τὸν ἔνοιαζε δύως, καὶ πολὺ ποὺ τὸν νοιάζει.

Αὐτὸς δὲν θέλει κόμμα. Τάπεδειξε. Δὲν θέλει νὰ τὸν τραβάγει ἀπὸ τὴν μύτη δὲν ἔνας κι' δἄλλος βουλευτής καὶ νὰ τρέμη σὰν κολασμένος μπροστά στὴν πλειονόψη, μήπως τὴν πατητη στὸν κάλο.

Καὶ γι' αὐτὸς μιὰ πεντάρχη δὲ δίνει γιὰ τὶς κρυφοροβέρες τοῦ κύρου Θεοδωράκη καὶ γι' αὐτὸς γελάει δταν τοῦ λέν πῶς ἀνέξακολούθησῃ νὰ πολιτεύεται δπως πολιτεύεται. Θὰ μείνη καὶ πάλιν καπετάν—"Ἐνας.

Τι τὰ θέλετε! "Οπως ύπάρχουν καὶ μιὰ δυὸς ἐφημερίδες ποὺ δὲ ὅμησιεύουν μὲ μαρα καὶ συρριασμένα στοιχεῖα, ἀπάν' ἀπάνω στὴν ἐφημερίδα τους, τὰ δελτία τῆς κυκλοφορίας τους ποὺ ἀπὸ μεγάλη του συγκατάθατο παραγωρεῖ σ' αὐτὲς ἡ Α. Ε. δ. κ. Τσαγκάρης, ἔτσι ύπάρχει ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ ἔνας πολιτικὸς ποὺ σιχίνεται νὰ μετράῃ κάθε ὥρα καὶ στιγμὴ σὰν τραγιὰ τοὺς φίλους του καὶ νὰ φωνάζῃ, ἀλλὰ κ. Δηλιγιάννην, πόσοι τούφυγαν καὶ πήγαν στὸ ἄλλο μαντρί, καὶ πόσοι ἤρθαν ἀπὸ ταῦλο μαντρὶ στὸ δικό του.

ΑΙΜΑ

αἷμα! Μᾶς πλημμύρησε τὸ αἷμα αὐτὲς τὶς μέρες —αἷμα ποὺ χύνεται ἀσυλλόγιστα ἀπὸ χέρια διλοφόνων κι' αἷμα ποὺ χύνεται ἀπὸ αὐτόχθονες—αἷμα ἀδικογμένο κι' αἱρετικούς ποὺ μποροῦνται νὰ χυθῇ κάπου, γι' ἀγιώτερο σκοπὸν καὶ νὰ ποτίσῃ τὸ δέντρο κάποιας Ιδέας; Εθνικῆς, ποὺ μένει χρόνια καὶ χρόνιον ἀπότιστο καὶ μαραζίνεται. Κρίμα στὸ αἷμα ποὺ ἀδικογμήθηκε καὶ πάλι!

Κι' ἂς κάθισαντ' οἱ φιλότοφοι νὰ σπάνε τὸ κεφάλι τους γιὰ νὰ βροῦν πιὸ προορισμὸ ἔχει δὲν θροπούς ἀπένου στὴν γῆ καὶ πόσο σεβασμὸ πρέπει νὰ δείγηγε καὶ στὴ ζωή του καὶ στὴ ένεντ ζωή!

Χαμένα λόγια! Μέσα στὸν χνθρωπὸ θὰ φωλιά-

λισσα, στὶς πολιτεῖς καὶ στὰ χωριά, στὰ σπίτια ἡ στὶς φτωχές καλύθεις, σὰν ἔκλιψη, σὲ γελοῦσε σὸν ἔτρωγε καὶ σὰν ἔπινε, στογχαστῆτε το καὶ περιφρενεῦτε ποὺ δὲ λαζός δὲλληνικός, ἀπὸ τοῦ "Ομηροῦ τὸν καὶρό" σὲ πιὸ ἀπόκινων, ἀπὸ τὸν καὶρό ποὺ ύπάρχει γλώσσα ἀλληνική, δὲ λαός μας μέλησε τὴν γλώσσα του, τὴν μάθισιν δὲ πατέρες τοῦ πατέριοῦ του, τὸ παιδὶ τοῦ παιδιοῦ, πρέμη ποὺ μᾶς τὸ φανερώνει ἔχαστερος καὶ τὴν γλώσσας δὲ λαληγή, ἀφοῦ γιὰ νὰ ἀλλάξῃ ἔπειπε δὲ γλώσσα νὰ μιλιέται ἀφοῦ ἀλλάξει δύος ἀλλάζουνε μονάχα οἱ γλώσσες ποὺ μιλιοῦνται, δηλαδὴ ἔπειρτήρητα καὶ ἀδικοπα, καὶ ἀρτὸ θὰ πῆ πῶς στιγμούλα δίνει πέρατε δίχως ἀλληνικὸ στόχον νὰ μιλῇ, δίχως ἀλληνικὸ ἀφτὶ νάκούρη τὴν λαλιά μας, θὰ πῆ πῶς τὴν λαλιά μας τὴν ἔχουμε καὶ τὴν βαστοῦμε ἀπὸ τοὺς προγόνους μας τοὺς ιδίους, ἀπὸ τοὺς πρωτοκριτούς προγόνους μας ἀκόμη. Θὰ πῆ πῶς καθὼς ἡ Λεφτεριά, καθὼς κι ὁ ποιητὴς ποὺ τὴν ἔψχε, θὰ πῆ πῶς εἶναι κι ὁ λαός μας

"Απ' τὰ κόκκαλα βγαλμένις τῶν Ελλήνων τὰ ιερὰ

"Ολοι μᾶς ξέρουμε σύμερις ἀπὸ δέκα τοὺς στίχους ἡ μερικούς στίχους τοῦ "Γύμνου" τοὺς συνηθίσκει, τοὺς συχνολέμει καὶ καταντήσαμε ἴσως νὰ μὴ

ζη πάντα τὸ χτῆνος κι' ἔνας σπόρος ἀρετῆς ἢνε εἰσβαίνει κάπου θὰ πνίγεται μέσα σὲ τέλματα ἀπὸ αἷμα καὶ σὲ ρουμάνια ἀπὸ κακίς!

ΕΜΠΗΚΑΝ

κι' οἱ δυὸς στὸ θέατρο γιὰ νάκούσουν τοὺς «Κούρδους» τοῦ Καυπόντη —ζταν μὸν σέγη ἢ πγώτε! — μὲ τὸ πεύρο στὸ στόμα, μὲ τὸ λουλούδι στὴν κουμπάτρυπα, καὶ μὲ τὰ Φραντζέζικα στὴ γλώσσα.

Ιριν καθύσουν στὸ κάθισμά τους ποὺ δὲν ἡμποροῦν παρὰ νάναι στοὺς πρώτους πάγκους, ἐφιλοτεχνησαν τὸν ἔξτης διάλογο Γαλλιστί, τὸν διοικοῦν δύως μεταφράζουμε γιὰ νὰ τὸν νοιώσῃ κι' ἡ μπουρζουζί, ντιέμπαλ!

— Οι Κούρδοι... οι Κούρδοι... μὲ τοῦ δῆ τὸ δῆρκος αὐτό.

— Έδω:

— "Α! υπά! Στὸ Παρίσι!... Στὸ Πόρτ Σαλν Μαρτέν η στὸ Ζυμνάς!... Δὲν θυμάραι καὶ καλά. Πάνε δυὸς τρία χρόνια ἀπὸ τότε.

— Τότε γιατ' ἤρθες ἀπόψε καὶ μὲ παρέσυρες κι' ἔμένα:

— Εἶναι η πρώτη, βλέπεις, ποὺ παιζεται ἐδῶ! Κ' ἔπειτα θέλεις νὰ ἰδως ἐνια καὶ καλὰ μεταφρασμένο γιατὶ μούπαν...

— Τί σούπαν:

— Μούπαν πῶς εἶναι μεταφρασμένο σὲ μιὰ γλώσσα γωριάτικη, ποὺ τὴν μιλάσι η μπουρζουζί!

Σᾶς δρκιζόμαστε στὴν ιερὰν μηνή τῶν προγόνων μας, Ἀδημοριτῶν, πῶς ούτε λέσι δὲν γράφουμε παραπάνω. "Ετσι τὸν ἀκουσε κι' ἔτσι μᾶς τὸν διηγήθηκε μιὰ χριτωμένη δεσποινίς, ποὺ καθὼς μᾶς εἴθεισε, θὰ γελάῃ σὲ δῆλη της τὴ ζωὴ μ' αὔτη ποὺ ἀκουσε στὸ θέατρο γιὰ τοὺς Κούρδους".

ΕΝΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟ

παρατηγήσαμε, πῶς ἀπὸ τότε ποὺ ἀρχίσεις νὰ δύμοσιεύῃ δ. κ. Δαμαλᾶς στὶς ἐφημερίδες τὶς χίλιες τόσες υπερεντάπεις του κατὰ τὴν ἐκλογῆς Ηειραιῶς; ἔπαυσαν νὰ δημοσιεύουνται στὶς ἐφημερίδες οἱ ρεκλάμες τῶν καταποτῶν τοῦ Πίγκ.

Κάποιος μᾶς παρατήρησε, πῶς δὲν πρέπει νὰ μᾶς φαίνεται περίεργο αὐτό, ἔφου δ. κ. Δαμαλᾶς ἰδιογείρως καὶ τὶς πρώτες καὶ τὶς δεύτερες κι' εἶναι φυσικῶς ἀδύνατον νὰ κάμη καὶ τὶς δυὸς δουλειές μαζί.

"Αμα θὰ τελειώσουν οἱ ἐνστάσεις θέργισουν οἱ

ρεκλάμες, καὶ καιρὸς εἶναι νάρχίσουν γιατὶ διφάνεις νὰ μάθουμε ποιὸς ἀστυρύλακας ἀπὸ τὴν Ανάφη καὶ ποιὸς μοδιστρούλας ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, ἐγιατρεύθηκαν μὲ τὰ θαυματουργὰ καταπότια.

Νὰ ἐδημοσιεύσουν τούλαχιστο κι' οἱ ἐνστάσεις εἰκονογραφημένες ὅπως κι' οἱ ρεκλάμες!

Νὰ δημοσιεύσουνται ἔτσι ζερά ζερά, καὶ δὲν έχουν κανένα γούστο.

Η ΕΤΑΙΡΙΑ

ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Εἰδοποιεῖ ὅτι

"Απὸ 10ης Οκτωβρίου τίθεται εἰς χρήσιν τὸ έξτης φθινοπωρινῶν δρομολόγιον τῆς γραμμῆς Κηφισίας.

'Αναγγελίες

"Εξ 'Αθηγῶν 6, 7, 8, 9 καὶ 11. 30' π. μ. 2, 3, 4, 5, 6 καὶ 8 π. μ.

"Ἐκ Κηφισίας 7.10' 8.10' 9.10' καὶ 11.40' π. μ. 2.10' 3.10' 4.10' 5.10' 6.15' 7.10' καὶ 9.10' π. μ.

Κυριακής καὶ έφορτος προστίθενται:

"Ἐξ 'Αθηνῶν 10 π. μ. εἰς Κηφισίας 10.10' π. μ. Λαϊκαὶ ἀμαξοστοιχίαι κατὰ Τετάρτην.

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Τὸ ἐλληνικὸ θέατρο μὲ τὸ δράμα πούειχε τραβήγει τῷρα τελευταῖα, —δὲν ἔταν περὶ μιὰ συγκατεικὴ ἀρνηση τῶν πέντων μιὰς γενεᾶς νεώτερης σὰν τὴν σημερινή. Καὶ μολονότι: αὐτὸς ἐν μέρει τοῦθειαν—τὸ θάναγνωρίζαν—δούς-τρεῖς ἀπὸ τοὺς πατέρους, ὅμως εἴτε γιατὶ δὲν είχαν τὰ διάτημα μέση εἴτε τα ἡθικά, ἐπολούθουσαν νὰ μένουν στὴν ἐποχὴ τοὺς τὴν ἀνηγνωτικήν, θέλοντας νὰ κρατήσουν κοντά τους καὶ τὸν κόσμο—ἀπὸ θνάγκη, ψωμισμοῦ. —Μὲ δέ τοισμος—δὲ οποῖος τὲ τέτοιες μεταβατικὲς περιστάσεις εἰν' ἐντυπρόσωπος τοῦ μοιρίου, τῆς ἔξτης—ἐφαίνονταν σκληρὸς καὶ ζητούσες—ναι τὸ ξαναλέμα: ζητούσε—έναν ἀνθρώπο ποὺ νάγειε 'κείνο ποὺ δὲν είναι καὶ νὰ μπάραγε κείνο ποὺ δὲ μποροῦσαν νὰ κάμουν—ἔστω καὶ μὲ τὸ νὰ τοθελαν—οἱ λίγοι ἀπὸ τοὺς παληρούς.

Σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ καὶ τὴ κατάσταση ἤρθ' δ. κ. Χρη-

μερικοί ἐ.σ.σ. ξέρουμε ἵνα Σολωμό, ἐνῷ ξέρουμε κι' ἀλλούς: εἶναι ἀνάγκη κανεὶς πολὺ πολὺ νὰ διαβάζῃ καὶ πολὺ πολὺ νὰ μελετῇ γιὰ νὰ καταλάβῃ τὰ πράκτη τὰ πιὸ ἀπλά. Δέ θελω νὰ πειράξω λανένα, μὲ δὲν πιστέω νὰ τὸ ρίζης ὡς τώρα μὲ τὸ παραπάνω ούτε στὸ διάλεκτον ούτε στὴ μελέτη. Νὰ δῆτε μάλιστα ποὺ εἰ δῆλος: ἐγὼ ποὺ τὰς τὸ λέω, γρονικά καὶ χρόνια θαρροῦσα, δπως τὸ θαρροῦν ἀκόμη μάρποσσι, πως βέσσια κι' είναι ποιητής δ. Σολωμός, ποὺ δημος νὰ συγκριθῇ μὲ τοὺς: "Οταν πῆρα καὶ σπουδαῖα τοὺς μεγάλους ποιητάδες τῆς Εβρώπης καὶ σύγκρινα μαζί τους τὸ Σολωμό, τότε καὶ μένα μού κατέβηκε φῶς. Ο Σολωμός μας είναι ταῖρι ταῖρι μὲ τοὺς μεγαλύτερους, καὶ μη νομίζετε πῶς ἔτσι τὰ πούρωντα εἴτε γιατὶ μού ἀρέσει, εἴτε γιατὶ τὸ φαντάζουμε, εἴτε καὶ γιὰ νὰ σᾶς κολληκάω. Είναι πράμα ποὺ μπορεῖ κανεὶς καὶ νὰ τὰ πούρωντα εἴναι καὶ ποιὸς δὲν είναι μεγάλος ποιητής. Τὰ γνωρίσκατα τοῦτα, φτάνει μὲ νὰ τὰ παρατήρησε παλαιάς κανένας, καὶ τοῦ είναι βολετό νὰ τὰ νοιώσῃ ἀμέσως: ἔτσι τοῦ βρίσκουνται δὲν είναι καὶ τίποτες φιλοσοφίας, ποὺ νὰ μὴ μπαίνη στὸ νόημα δὲ καθένας. Τὸ πρώτο γνώρισμα είναι ἡ

ετομάνος ἀπὸ τὴν Βύρωπη, φέρουντας μαζὶ του ἔνα ὁμορφό σκυλάκι και ἔνα ὁμορφό ὄνειρο. Φυσικό μας εἶναι σ' ἐμᾶς τοὺς Ἑλλήνες, νῦνεμαστε μπουχτεσμένοι ἀπὸ τὰ ἑσωτεράχα τοῦ τόπου μας ἀκριβῶς γιατὶ δὲν τὸν ἔρευνε και νὰ τὰ χάνουμε σὰ βλέπουμε κανέναν νέρχεται ἀπ' Εἴω μὲ τίποτε νέο. Αὐτὸ τὸ λέμε τώρα γιατὶ θυμόμαστε τὶς χαστοὺς τοῦ πέρασαν και γιὰ νὰ δεῖξουμε πόσο ἀδανταδόρική ἔται γιὰ τὸν κ. Χρηστομάνο αὐτῆ μας ἡ ἀλαφροκεφάλιά.

Τέλος παντων ἡδεῖ, γνωρίστηκε κι' ἔνα πρωτ—πρωτίτης μαργαριτοφάριστο. Ὡπως ἔγραψεν δ. κ. Κακλαμάνος τότε—*ἀδήγησος λίγους ἐκλεγτοὺς τῆς τέχνης στὴν κόγχη τοῦ Διονυσιακοῦ κι' ἀνεβαίνοντας σ' ἔνα θυτο μήλησσ...* μήλησσ και εἶπε: *'Επιστέυσαν δὲ: αἱ θυγαῖ τας δταν εἰπανθοῦν τὴν καλλινήν διερχομένην, οὐ ἀνεκύψουν και δὲ μειδιάσουν πρὸς αὐτὴν ὡς πρὸς ἀδελφὴν πονητὴν και περικατοι: 'Ἐνόμισα, δὲ: ἂν ὅντειρευθῶμεν ὅλοι μαζὶ ἐν ὄνειρον, τὸ ὄνειρον κύτο θὰ τίνηγ πραγματικότης, τὸ ὄνειρον κύτο εἶναι ἡ ἀναγέννηση τῆς ὁρματικῆς ποικεως και τῆς εκτηνῆς τέχνης ἐν Ἐλλάδει.*

Δὲ μποροῦσαν παρὰ ὑπερ' ἀπὸ τὴν λυσικήν ἐκδηλωση τοῦ ὄνειρου, νὰ ἐνθουσιασθοῦν οἱ λίγοι και μαζὶ τους ὅλοι δοσι ποθοῦσαν κίτι: και νὰ πον ἔνας ἔγραψε μὲ δάχρυα στὰ μάτια: *'Μὲν τῷ σταδίῳ τῆς ποράδου οὐδὲν φαίνεται ἀδύνατον ἐπιληφθὲν ὑπὸ τῆς εἰδικῆς μεγαλορυτίας.... Εἶδε φθίνουσαν τὴν φιλοσοφίαν και πίπτον τὸ θέατρον και ἔσανίστη. Δὲν ἐκλείεται τοὺς ὄφθαλμους, νὰ κλαίσῃ μόνον.*

Καθὼς βλέπουμε λοιπὸν βρέθηκαν ἀρκετοὶ ἄνθρωποι πον τὸν ἔνοιωσαν και πον πρόσθυμα θὰ ὑποτάξονται στὴν ἐργασία—στὸ κατέλασμα τῆς νεφελώδους καταστάσεως τοῦ ὄνειρου κάτω στὴ Γῆ, γιὰ κάποιη τῆς πραγματοπίησης τοῦ.

'Ἀλλοίσμονος ὅμως! δὲν ἐπρόκειτο περὶ αὐτοῦ!....

Γλαγίωρα, *ὑπερ'* ἀπὸ μάρες πρεσδόν, τὰ λόγια τῆς κόγχης τὰ ἔχενος δ. κ. Χρηστομάνος και, δὲν ξέρω πῶς, νομίζονται δὲτ τὸ ἐκλεγτὸ κοινὸ τὸν ἐμποδίζει στὴ δουλειά του, γράψει τὸ *«Χάσος»* ἔρθρο πον φαίνεται νὰ πειρυντὶ ἀπάνου του ὅλο τὸ βάρος τῶν συγνέων κι' ἔργιζει παρεστάσει μὲ τὴν *“Ἀλκηστη”*.

'Ἄπο τοις πρῶτες παρατήσεις ἐρήνη, πραγματικὰ τώρα πειά, πῶς εννοεῖ νὰ δουλέψῃ δ. κ. Χρηστομάνος.

'Ἄντι, τραβήνονται και μὲ θυσία τοῦ ἑγώ τοι ἐκόμη, γύρω στὴν Ἰδέα πον τὸν ἐνέπνευσε, τὸν ἐκλεγτὸ κύκλο, πον ἀπ' τὴν ἀρχὴ τὸν πίστεψε και μποροῦσε νὰ τὸν δυναμώσῃ, νὰ τὸν ἀναδείξει στὸ ἀληθινό: Εἰδική μεγαλοφύτα—άντι νὰ προσπαθήσει γιὰ τὴν δημιουργία ἐνὸς λιγοστοῦ κοινοῦ πον νὰ συνεννοεῖται μαζὶ του, ἀντὶ τέλος πάντων νὰ μιλήσει μὲ τὶς κορφὲς τοῦ τόπου σὰν ξένος πούειται—ώς ξένο τὸν ἔθετεν ὁ κόσμος—ἄς ηται ρωμαϊς, τὶ ἔκαμε;

'Ο κ. Χρηστομάνος δὲν ἔκαμε τίκοτ' ἄλλο παρὰ νὰ θεληστει νὰ κουβεντιάσει ἀπ' εὐθέας μ' ἔναν κόσμο πον δὲν ηται δυνατὸ μὲ τὴ μόρφωση τῆς ωμοτεκνη πούειχε και στὴν κατάσταση πούειται νὰ τὸν ἀκούσει.... Τίκοτ' ἄλλο πιερὰ ίκανοποιῶντας ἔκριται και τειποτέναι ίδαινικὰ στηνικοῦ πλούτου, νὰ ιδῃ τὸ βιβλίο του εισπρίζει.... και μόνο εισπράζει.... Μὰ τότε δὲ βλέπουμε τὸ λόγο

ἐφκολία πον μαθαίνουμε ἀπ' δέκα τὸν στίχους ἔνδος ποιητῆ, ἀμα εἶναι ἀλήθεια ποιητής. Ναι, και δουλεμένα μὲ κόπο, και δυσκολοκαμωμένοι νὰ είναι οἱ στίχοι ποιητῆς και τοὺς ἔκκαμε, και τοὺς μαθαίνεις τόσο καλά, τόσο γλήγορα πον δὲν μπορεῖς πιά νὰ τοὺς ἔχεις γράψεις. *'Ο Σολωμὸς ἔχει δύμως κι ἄλλο κάτι: ἔχει δόξα πον τὴν εἴλικνε λίγοι, πολὺ λίγοι στὴν Ἐβρώπη: οἱ στίχοι του γενήκανε δημοτικοῖ. Αφτὸ εἶναι πιά τὸ ἄκρο τὸ σημείο, σημείο πον σ' ἔναν *“Ομηρο τὸ ἀπαντοῦμε. Τρίτο γνώρισμα, ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιημάτου: ὁ ποιητής, πον εἶναι γεννημένος ποιητής, τοῦτο ἔχει δόξα τὸ γένεσις, νέρογένη ἔνα ποίημα μ' ἔναν ὠρχιο μοναδικὸ στίχο, δόσο ἔμελημένοι κάποτε κι ἀνείναι οἱ ἀκόλουθοι. Τέτοιους στίχους, δλόχυτους, μὲ τέλος συγχά λιγώτερο πιτυχημένο, τοὺς βλέπουμε στοὺς μεγαλήτερους, τοὺς βλέπουμε και στὸ Σολωμό.**

Λεφτεριά γιὰ λίγο πάψε
Νὰ κτυπῆς μὲ τὸ σπαθί,
Ἐλα τώρα δᾶ και κλάψε
Στοῦ Λόρ Μπάρον τὸ κορμί.
η ἀλλάζοντας μφος'

Τὰ τραγούδια μου τάλεγες δᾶ.
Τούτο μόνο δὲ θέλει τὸ πῆς.
Τέταρτο γνώρισμα μπορεῖ νὰ ποῦμε πῶς εἶναι κάποιο χύσιμο τοῦ στίχου ἀμίμητο, δηλαδὴ πον ἀ-

γιατὶ νὰ γίνει τόση φασαρία γιὰ τὴ σύσταση μιᾶς κομπανίας ἀπὸ παιδιά πον δ. Θεδε, νὰ μὲ συχαρίσει μον θυμίζουν τὸ στρατὸ τοῦ Φάλσταφ—ἔνα εἰδός: Κορμιών γιὰ σκότωμα.

Κ' ἔται δλάκερος δ ἀγῶνας τοῦ κ. Χρηστομάνου κλείσται μέσα στὴ δημιουργία μιᾶς σκηνῆς γεμάτης ἀπὸ κομψὰ φρέματα, ἀπὸ μεταξονυμένες γλάστρες, ἀλγηθεῖς καθηρέτες, καινούργια καπέλλα, γάντια—δ' αὐτὰ εὔκολα γιατὶ τὸ ἀγοράζει, μακριὰ δύμως πολὺ ἀπὸ τὴν φυχαλούρια τῆς Σανδίας, δύσκολης γιατὶ αὐτὸ τὸ πουλάζει δημοιος πώς τούτος μέσα του.

* *

Και δ ἔγωνας κατεβαίνει στὴν πλατεία τοῦ θέατρου ὅπου δημιουργοῦνται κομφοντυμένες δεσποινίδες, κομφοντυμένοι λιμοκοντόροι, φύτικες γνωριμίες, μὲ ὅπως ἀπέννω και κάτω, πουθενὰ δὲ δρισκει λίγη καρδιά—κανένα κομψά: ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τῆς ψυχῆς.

Κ' ἔται τὸ ὄνειρο τῆς ἀναγέννησης τῆς δραματικῆς ποίησης και τῆς σκηνικῆς τέχνης στὸν τόπο μας ἐξακολουθεῖ νάεινα: ὄνειρο και πειδ πολὺ νερελῶδες μάλιστα, ὥστε νὰ συντίξουμας ἔναν ὄνειροπόλο τῆς ἐποχῆς τῆς κόγχης, νὰ συλλογίζεται τώρα πῶς δ. κ. Χρηστομάνος καλλίτερα θίγηται στὸν εὐθίνουσαν τὴν φιλοργίαν και πίπτον τὸ θέατρον νὰ μήν ἔσαναστει και νὰ κλείνεται τὰ μάτια του νὰ κλέψῃ, νὰ κλέψῃ πολὺ, βλέποντας πῶς δι. τις

"Ω! εἶναι πολὺ κακὸ νάκούσει κανεῖς, *ὑπερ'* δὲ τὴν παρασταση τῆς Γκάμπτλερ, ἀπὸ τὴν δ. Ευάλκη, τὸ κοινὸ τοῦ κ. Χρηστομάνου νὰ λέει: Τόσα έσδα.... τέτοια σκηνῆ (*τέτοιος σκηνικὸς πλούτος*) γιὰ τέτοια λόγια!!

"Αγ! πῶς ηθελα νὰ θρηνήσω, νὰ θρηνήσω ὡσὲν νάγους, ἔχοι δ ναυαγισμένος καραβούρης—τὸ ναυάγιο τῆς ψυχῆς μου, τῆς ψυχῆς δλων μας, πον μάζε πλάνεσεν δι γαραγή τῆς κόγχης.

AII--AII.

ΦΤΗΝΕΙΑ-ΣΤΕΡΕΟΤΗΣ-ΟΜΟΡΦΙΑ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΑΣΠΡΟΡΡΟΥΧΩΝ ΜΑΡΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΔΟΥ

5 ΑΡ. ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΑΕΟΥΣ ΑΡ. 3

"Ολ' οἱ Αθηναῖοι εἰς αὐτὸ θὰ ράπτουν τὰ ὑποκάμισάτους και δλ' αὶ Ατθίδες εἰς αὐτὸ θὰ παραγγέλλουν τὴν προκάτα τους:

'Επισκεφθῆτε το και θὰ πεισθῆτε. "Οχι λόγια ἀλλὰ πράγματα. Τὸ σύμβολον τοῦ νέου ἐργοστασίου εἶναι:

ΦΤΗΝΕΙΑ—ΣΤΕΡΕΟΤΗΣ—ΟΜΟΡΦΙΑ

δύναται νὰ τὸ μικρῆς, δ.τι κι ἀν κάμης. Χύνεται μέσα στὸ στίχο δ ὑψηλή, δ νοῦς, δ σχηματίζεται τόση γεμάτα, πον τοῦ κάκου και δὲ γίνεται ἄλλος στίχος ἀπὸ τὸ στίχο πον θέλησε διαδέξουμε στὸ Σολωμό, δη μνατοῦς δη καριτωμένους και μυωδάτους.

Γιούδια, μοσκούλες, και γαντδές, τραντάμυλα και

Μὰ νὴ μὴν παίρνουμε μονάχα τοὺς πιὸ γνωστούς· και τοὺς μερικοὺς στίχοι, πον περνοῦντες κάποτες ἀπερατήρητοι, τόχουν ἔκεινο τὸ ποιητικὸ τὸ μεγαλεῖο, τὸ ἀταίριαχτο, σὰ λέει, λόγου χάρη.

Τὸ ένα κτύπας τάλλο κέρι
'Απὸ τὴν ἀπελπισία.

Συγνά, πολὺ συγνά, στοῦ Σολωμοῦ τοὺς στίχους, δ καρδιά φωνάζει, δ νοῦς πλάθει κόσμους μὲ δυο λόγια.

Τὸ πέμτο.... ίσως δύμως δὲ χρειάζετε νὰ καταλογίσουμε πιὰ και τὸ πέμτο γνώρισμα, γιατὶ ἀπὸ δσα εἴπαμε δὲν ἔχει κανένα δ ποιητής, ἀμα δὲν ἔχει μέσα τοῦ τὴν ζωὴ τὴν ξαναγεννήτρα, τὴν ζωὴ πον ἀληθεία ξαναγεννάει τὸν ἀθρωπό, ἀφοῦ σ' δλα εἴκενα πον βλέπεις, νοιώθεις δη συλλογιστεῖς, ὑπαρξη

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Στὸν ἀγαπητὸ Σουση τὰ εἰλικρινέστατα συχαρίκια μας γιὰ τὸ γάμο τῆς Ἑλλής του, δ ὁποῖος μὲ τὸτη μεγαλοπρέπεια ἔγινε τὴ περασμένη Πέμπτη στὸ *«Ακταίον»*.

— Και τώρα καλὰ ἔγγονάκια και χρυσὰ γεράματα.

— *«Επρεπε νὰ τὴν κρίνη κι δ. κ. Ν. Επ.* και τὴν ἔκρινε Γαλλικώτατα κατὰ τὴν συνήθεια του.

— *«Άφοι δὲν παιζεται, εἰπε, σὲ κανένα θέατρο, ἃς τὴν παῖδισμε επτὸ περιωρισμένο θέατρο τοῦ ἐγκεφάλου μας.*

— *Λύτη και μόνη δημολογία τὸν τώρεις γιὰ σῆλη τὴ κριτική, ἔκτρογιασι: ποι ἔπαθε μὲ τὴν *«Τρισεύγενη»*.*

— *«Αν ἀπερίτε, γιατὶ καθυ*

